

آیا مسلمانان و نامسلمانان بر اساس قرآن برادرند؟

آغاز سخن:

در ماده ۱ اعلامیه جهانی حقوق بشر نوشته شده است که «تمام افراد بشر آزاد به دنیا می آیند و از لحاظ حیثیت و حقوق با هم برابرند، همه دارای عقل و وجدان میباشند و باید نسبت به یکدیگر با روح برادری رفتار کنند».

یعنی تمام افراد بشر، بدون هیچگونه تبعیض از نگر نژادی، رنگ پوست، جنس (زن یا مرد و غیره)، زبان، مذهب (مسلمان و نامسلمان)، عقیده سیاسی یا هر عقیده دیگر (مانند دیگراندیشان) و همچنین از نگر وضع اجتماعی، ثروت و غیره، آزاد زاده می شوند، از لحاظ حیثیت و حقوق با هم برابرند، همه دارای عقل و وجدان میباشند و باید نسبت به یکدیگر با روح برادری رفتار کنند. یعنی کشتار دیگراندیشان و دیگر باوران جنایت شمرده می شود. انسان ها می توانند تغییر دین و اندیشه کنند.

به تاریخ ۸ اکتوبر سال ۲۰۲۱ جناب احمد محمد احمد الطیب امام جماعت مسجد الازهر در واتیکان ادعا کرد که قرآن می گوید زنان و مردان باهم برابرند و هم اینکه مسلمانان و غیر مسلمانان انسانیت برادر. یعنی بنا بر ادعای او قرآن مسلمانان و نامسلمانان را برادران هم دانسته است.

این اظهارات قابل قدر است. این چیزی هست که بسیاری مسلمانان هم میخواهند چنین باشد. اما از آنجاییکه بسیاری ها می گویند اسلام عیبی ندارد و هر عیبی که هست از مسلمانی ماست. ما هم این گفته را راستی آزمایی می کنیم. من فکر می کنم سخن احمد الطیب عیبی ندارد. عیب از قرآن است.

در باره برابر بودن زن و مرد در اسلام در نوشته قبلی ام بسیار فشرده نوشتم. شما می توانید آن را درین پیوند بخوانید¹.

اصل سخن:

هدف از این نوشته این است ما بدون ماله کثی های مالاها باید بدانیم که آیات قرآن درین مورد درباره کافران چه گفته است. باید گفت که هرکس که مسلمان نباشد، نامسلمان، غیر مسلمان و کافر است. درین نوشته نامسلمان، غیرمسلمان و کافر به یک معنا آمده است.

آیا مطابق آیات قرآن، مسلمانان و نامسلمانان در انسانیت برادران هم اند؟ برای همدیگرپذیری و همزیستی با مردمان دیگر چه باید کرد؟ زیرا همزیستی صلح آمیز با مردم جهان از نیازمندی های انسانهای زمان ماست.

البته برادر بودن، با روح برادری با یکدیگر رفتار کردن برای جامعه انسانی بسیار اهمیت دارد. پس، بد نیست نخست معنای برادر، برادری و برادرانه رفتار کردن را نیز بدانیم.

معنای برادر در لغتنامه دهخدا که یکی از جامع ترین فرهنگ های زبان پارسی است به این شکل آمده است:

¹ <https://jawedan.com/1400/22851/>

برادر یعنی پسر یا مردی که در پدر و مادر و یا یکی از آن دو با شخص مشترک باشد: اخ، اخوی، داداش؛ پسر از یک پدر و از یک مادرو یا یکی از آن دو. (ناظم الاطباء).

در همان لغتنامه **برادری** نیز به معنای برادر بودن و اخوت است. در فرهنگ فارسی معین **برادری** همچنان به معنای مساوات است. **برادرانه رفتار کردن** نیز به معنای مانند برادر، همچون برادر با دیگری رفتار کردن است؛ اخوت نمودن، محبت و اخوت با کسی معمول داشتن و به مساوات عمل کردن است.

افزون بر آن هر پارسی زبان، به زبان فارسی میدانند که با یکدیگر با روح برادری رفتار کردن، به معنای برادروار رفتار کردن است، با دوستی و صمیمیت رفتار کردن است، با برابری و محبت رفتار کردن است.

اینها، معناهای از برادر، برادری و برادرانه رفتار کردن است. تمام این معناها فروزه ها و صفت های مثبت و پسندیده انسانی اند که در یک جامعه انسانگرا، همدیگر پذیر و قانونسالار لازم و حیاتی است. پس، کشتار دیگران به هر نام که باشد به معنای برادرانه زیستن و رفتار کردن نیست.

هیچ شک وجود ندارد که قرآن اساس و بنیاد اسلام است. آیا قرآن بیان کرده است که مسلمانان و نامسلمانان باهم برادرند و با همدیگر برادرانه رفتار کنند؟ به بیان دیگر، آیا قرآن رفتار برادرانه با کافران را در آیات خویش قبول دارد؟

حالا جستجو می کنیم:

مشکل بزرگ این است در قرآن که اساس و پایه اسلام را می سازد، چنین چیزی نیامده است. از همین رو، هرگاه به آیات قرآن مراجعه شود، هرگونه تلاش و جستجو در راه همدیگر پذیری و دوستی با پیروان ادیان دیگر به ناکامی روبرو می شود.

یکی از آیاتی که در آن می توان به انساندوستی استناد کرد آیه ۳۲ سوره مائده است. از این آیه، مسلمانانی که در کشور های غربی زیست دارند، برای تبلیغات، بدون اینکه از بنی اسرائیل، قصاص و جزای فساد درین آیه نام ببرند، بسیار هم به آن استناد می کنند. آن آیه این است:

«به این جهت بر بنی اسرائیل مقرر داشتیم که هرکس کسی را جز به قصاص قتل، یا به جزای فساد در روی زمین، بکشد مانند این است که همه مردم را کشته باشد، و هرکس کسی را زنده بدارد مانند این است که همه مردم را زنده داشته باشد، و پیامبران ما معجزاتی برای آنان آوردند آنگاه بسیاری از آنان در سرزمین خویش زیاده روی پیشه کردند» (ترجمه خرماهی)².

اما باید گفت که این آیه کشتن انسانها را به جزای فساد در روی زمین رد نمی کند، زیرا می گوید نباید بکشید مگر «کسی را به قصاص قتل، یا به جزای فساد در روی زمین». کشتن به «جزای فساد در روی زمین»، در واقعیت همان کشتار دیگران به راه الله و جهاد است.

چنانچه در آیه بعدی، یعنی در آیه ۳۳ همان سوره سپس چنین می گوید:

«سزای کسانی که با (دوستداران) خدا و پیامبر او می جنگند و در زمین به فساد می کوشند جز این نیست که کشته شوند یا بر دار آویخته گردند یا دست و پایشان در خلاف جهت یکدیگر بریده شود یا

² آیه ۳۲ سوره مائده، مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُ مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ بَعَدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لُمُسْرِفُونَ.

از آن سرزمین تبعید شوند. این رسوایی آنان در دنیا است و در آخرت عذابی بزرگ خواهند داشت.»³
(ترجمه استاد فولادوند)

ما میدانیم که این آیه برگردان یا گفتاورد کتاب مقدس یهودیان (تلمود اورشلیم) است که می گوید:
«هر کس جانی را از بین ببرد (کسی را بکشد) مانند آن است که همه بشریت را کشته است و هر کس زندگی انسانی را نجات دهد، مانند این است که تمام جهان را نجات داده است.»⁴

چیزی که قابل اندیشیدن است، این است که قرآن می گوید، «به این جهت بر بنی اسرائیل مقرر داشتیم». به سخن دیگر، عملکرد این آیه بر بنی اسرائیل است، نه بر مسلمانان.

گذشته از آن، آیه بعدی همان سوره، کشتار غیرمسلمانان را به شدیدترین شکل مجاز میداند و می فرماید، سزای آنان «جز این نیست که کشته شوند یا بر دار آویخته گردند یا دست و پایشان در خلاف جهت یکدیگر بریده شود یا از آن سرزمین تبعید شوند» و باز هم این جزای «آنان در دنیا است و در آخرت عذابی بزرگ خواهند داشت».

پس مسلمانان می توانند غیر مسلمانان را بر اساس ۳۳ سوره مائده بکشند. در این آیه هیچ نشانی از برادری نیست. کشتار غیر مسلمانان هیچگاه به معنای رفتار برادرانه نیست.

افزون بر آن، در اسلام آیات بسیاری وجود دارد که نه تنها به برادری دعوت نمی کند که حتا به عدم دوستی مسلمانان با کافران تاکید می کند؛ مانند آیه ۲۸ آل عمران که میگوید:

«مؤمنان نباید کفار را به جای مؤمنان دوست و یاور و سرپرست بگیرند، و هر کس چنین کند در هیچ رابطه ای با خدا نیست، مگر آنکه بخواهید از آنان به نحوی تقیه نمایید. و خدا شما را از (عذاب) خود بر حذر می دارد، و بازگشت (همه زنده ها) به سوی خداست»⁵. (ترجمه آیت الله مشکینی)
در آیه دیگر که آیه ۱ سوره ممتحنه است، نه تنها دوستی آشکار، بلکه دوستی پنهانی با کافران را نیز ممنوع کرده است. الله در آیه ۱ سوره ممتحنه می گوید:

«... شما دوستی خود را پنهانی به آنها می رسانید در حالی که من به آنچه پنهان دارید و آنچه آشکار کنید دانانترم. و هر کس از شما چنین کند پس حقا که راه راست را گم کرده است.»⁶

³ در آیه ۳۳ سوره مائده «إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خَلْفٍ أَوْ يُنْفَخُوا مِنَ الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ جِزَاءٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ»

⁴ Whoever destroys a soul, it is considered as if he destroyed an entire world. And whoever saves a life, it is considered as if he saved an entire world. (Jerusalem Talmud, Sanhedrin 4:1 (22a))

⁵ لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاتًا وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ.

⁶ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَنْ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ حَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْ مِنْكُمْ فَعَدَّ ضَلَّ السَّبِيلِ.

ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده اید ، دشمن من و دشمن خودتان را به دوستی برمگیرید [به طوری] که با آنها اظهار دوستی کنید ، و حال آنکه قطعاً به آن حقیقت که برای شما آمده کافرند [و] پیامبر [خدا] و شما را [از مکه] بیرون می کنند که [چرا] به خدا ، پروردگارتان ایمان آورده اید ، اگر برای جهاد در راه من و طلب خشنودی من بیرون آمده اید. [شما] پنهانی با آنان رابطه دوستی برقرار می کنید در حالی که من به آنچه پنهان داشتید و آنچه آشکار نمودید دانانترم. و هر کس از شما چنین کند ، قطعاً از راه درست منحرف گردیده است. (ترجمه استاد مهدی فولادوند)

در آیه ۵۲ مائده می گوید که «کسانی که در دوستی با کافران شتاب می ورزند، در دل‌هایشان بیماری است» و «می ترسند به ما حادثه ناگواری برسند». امید است خدا از جانب خود فتح یا امر دیگری را پیش آورد، تا [در نتیجه آنان] از آنچه در دل خود نهفته داشته اند پشیمان گردند.⁷

حالا شما رفتار برادرانه و دوستانه را پیدا کنید. جای افسوس است که ما با تمام نیات نیک خویش و همه نیکو پسندی و خیرخواهی در زندگی روز مره خویش، باز هم فکر می کنیم عیب از ما است نه از قوانین که اسلام به ما به ارث گذاشته است.

انسان موجود اجتماعی است. برای زیستن در اجتماع، انسانها از هر دین و آیین، از فکر و اندیشه که پیروی می کنند، نباید به کشتار دیگراندیشان و دیگردینی ها رو آورد. در زندگی اجتماعی همزیستی صلح آمیز و برادرانه با دیگران لازم و ضروری است.

برای زیستن در جامعه مهم است که انسانها با هم نرمی و گذشت داشته باشند.

مدارا و بردباری از سجایای پسندیده انسانها و خصلت های نیکوی آدم ها است. انسان های نیک سیرت، بنابر خصلت اجتماعی خویش، می کوشند با دیگران، حتی با کسانی که همدین و همکیش شان نیستند، با صلح و آشتی زندگی کنند؛ مهربانی و کمک می کنند، نرمی و مدارا داشته باشند.

در کشور های که در آن مردمان از دین ها و آیین های مختلف کنار هم زندگی می کنند، همه تلاش می کنند همدیگرپذیر باشند، بردباری، مدارا و تحمل داشته باشند، خودگذری داشته باشند و باهم نرمی کنند.

اما قرآن در آیه ۹ سوره قلم مسلمانان را ازین امر برحذر داشته است و می گوید که «آنان (کافران) دوست دارند که نرمی کنی تا آنان نیز نرمی کنند.»⁸ پس با آنان نرمی مکن. و از کافران اطاعت مکن، و با الهام گرفتن از قرآن با آنان به جهادی بزرگ بپرداز.⁹

درینجا هیچ نشانه یی از همزیستی، همدیگرپذیری و برادری بادیدگران نیست. حتی می گوید که کافران دوست دارند که نرمی کنی اما تو هیچ وقت نرمی مکن زیرا اگر نرمی آنان نیز نرمی میکنند.

از طرف دیگر قرآن نه تنها رفتار برادرانه را با کافران قبول ندارد، بلکه به واضح بیان می کند که مسلمانان باید با همدیگر مهربان و با کافران سختگیر باشند. درینجا قرآن مسلمانان را به تبعیض قانونمند با غیر مسلمانان فرامی خواند.

چنانچه در آیه ۲۹ سوره فتح می گوید:

محمد فرستاده خداست، و کسانی که با اویند، بر کافران سختگیر و در میان خود مهربانند.¹⁰ یعنی: مسلمانان واقعی کسانی اند که بر کافران سختگیر و در میان خود با مسلمانان مهربانند؛ تجویز تبعیض بر مبنای دین که در اعلامیه جهانی حقوق بشر و وجدان جمعی انسانها ممنوع است.

7 فَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسَارِعُونَ فِيهِمْ يَقُولُونَ نَحْشِي أَنْ تُصِيبَنَا دَائِرَةٌ فَعَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِنْ عِنْدِهِ فَيُصْبِحُوا عَلَى مَا أَسْرُوا فِي أَنْفُسِهِمْ نَادِمِينَ.

8 فَلَا تَطْعُ الْمُكَذِّبِينَ ۸ وَذُوا لَوْ تَذَهَبَ قَيْدُهُمْ ۹

9 فَلَا تَطْعُ الْكَافِرِينَ وَ جَاهِدُهُمْ بِهْ جِهَادًا كَبِيرًا

ترجمه: بنا بر این از کافران اطاعت مکن، و بوسیله آن [قرآن] با آنان جهاد بزرگی بنما! (ترجمه آیت مکارم شیرازی).

10 مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَ الَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكْعًا سَجِدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَ رِضْوَانًا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِنْ أُنْتَرِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَ مَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطْأَهُ فَآزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَى عَلَى سُوقِهِ يُعْجِبُ الزُّرَّاعَ لِيُغَيِّظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَ عَذَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَ أَجْرًا عَظِيمًا.

همچنان در آیه ۵۴ سوره مائده بیان می کند که به زودی خدا گروهی را می آورد که آنان را دوست می دارد و آنان او را دوست دارند. اینان با مؤمنان، فروتن، بر کافران سخت و گردن فرزند¹¹.

بنابراین، در قرآن هیچ آیه وجود ندارد که در آن مسلمانان و غیرمسلمانان برادر خطاب شده باشد.

مطابق آیه ۵۵ سوره الانفال، کافران را با انسان مقایسه نمی کند، بلکه می گوید آنان بدترین جانوران و جنبندگان اند. چنانچه بیان می دارد که:

إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ.

ترجمه: هر آینه بدترین جنبندگان در نزد خدا آنهاست که کافر شده اند و ایمان نمی آورند

البته دشمنی با کافران تنها به این ختم نمی شود. کار به جای می رسد که آیه ۲۸ سوره التوبه کافران را نجس و پلید معرفی می کند.

آیه ۲۸ سوره التوبه

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هَذَا وَ إِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ إِنْ شَاءَ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده اید، مشرکان نجسند و از سال بعد نباید به مسجدالحرام نزدیک شوند و اگر از بینوایی می ترسید، خدا اگر بخواهد به فضل خویش بی نیازتان خواهد کرد زیرا خدا دانا و حکیم است.

البته ما مسلمانان به مشکل کلان مواجه هستیم. اساس و پایه دین ما یعنی قرآن تبعیض، خشونت، عدم تحمل، کشتار و جهاد را با غیر مسلمانان نهادینه کرده است.

ولی، ما بنابر انسان بودن خود، مدارا، مهربانی و همدیگر پذیری را قبول داریم. ما خوش داریم و می پذیریم که مطابق ماده ۱ اعلامیه جهانی حقوق بشر «تمام افراد بشر آزاد به دنیا می آیند و از لحاظ حیثیت و حقوق با هم برابرند، همه دارای عقل و وجدان میباشند و باید نسبت به یکدیگر با روح برادری رفتار کنند.»

اما دین است که با این آیات ما را ازین امر دور می کند.

وقتی ملاها و رهبران دینی به خاطر نیات مادی شان که قدرت، حکومت، رهبر بودن و ثروت و مکننت است به این آیات مراجعه می کنند و لشکر جهادگران را به دور خود جمع می کنند تا قدرت را از راه زور به دست بگیرند، دیگر نه برابری زن و مرد برای شان ارزش دارد و نه هم برادری انسانها. زیرا چنین برابری و برادری در قرآن نیست.

ترجمه: محمد (ص) پیامبر خداست و کسانی که با اویند، بر کافران، سختگیر [و] با همدیگر مهربانند. آنان را در رکوع و سجود می بینی. فضل و خشنودی خدا را خواستارند. علامت [مشخصه] آنان بر اثر سجود در چهره هایشان است. این صفت ایشان است در تورات، و مثل آنها در انجیل چون کشته ای است که جوانه خود برآورد و آن را مایه دهد تا سبتر شود و بر ساقه های خود بایستد و دهقانان را به شگفت آورد، تا از [انبوهی] آنان [خدا] کافران را به خشم دراندازد. خدا به کسانی از آنان که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند، آمرزش و پاداش بزرگی و عده داده است. (استاد مهدی فولادوند).

¹¹ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذِلَّةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ لَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَ اللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

ترجمه: ای کسانی که ایمان آورده اید، هر کس از شما از دین خود برگردد، به زودی خدا گروهی [دیگر] را می آورد که آنان را دوست می دارد و آنان [نیز] او را دوست دارند. [اینان] با مؤمنان، فروتن، [و] بر کافران سرفرازند. در راه خدا جهاد می کنند و از سرزنش هیچ ملامتگری نمی ترسند. این فضل خداست. آن را به هر که بخواهد می دهد، و خدا گشایشگر داناست. (استاد مهدی فولادوند)

آنوقت جهاد به راه الله همه چیز است. اما خنده آور این است که چون زور جهادگران به کافران نمی رسد، به کشور خویش دست به خشونت و قتل و کشتار مسلمانان می زنند.

بر فرد فرد مسلمان لازم است که قرآن را بدون تعصب، بدون تفسیر و بدون توجیه آخوندی به زبان خود بخوانند و درباره آن بیندیشند.

نتیجه:

آیا مسلمانان و نامسلمان واقعن برادر هم اند؟

پاسخ قرآن این است: نه.

پس، برای همدیگرپذیری و همزیستی با مردمان دیگر چه باید کرد؟

من به این نظرم که برای همدیگرپذیری و همزیستی با مردمان کشور خود و مردم جهان لازم است که ما از خرد و دانش، منطق و اخلاق جمعی استفاده کنیم؛ از مفاد اعلامیه جهانی حقوق بشر و پیماننامه های دیگر در بخش حقوق بشر بهره جوییم. ما نمی توانیم از نوشته های که مردمان گذشته برای آن زمان نوشته اند، مانند آیه زیر استفاده کنیم.¹² زیرا این نوشته ها در زمان ما نه تنها کارایی ندارند، بلکه از روی خرد، منطق و اخلاق جمعی با اصول برابری و بشردوستانه ناسازگار اند.

جهاد، قتل و کشتار غیرمسلمانان و تبدیل کردن زنان آنان به کنیز، تبعیض نهادینه برضد آنان، منع دوستی با نامسلمانان و نجیس شمردن آنان هیچ مبنای عقلی، منطقی، علمی و اخلاقی ندارد. باید از چنین برچسپ ها دوری جست. اما وقتی زور جهادگران به کافران نمی رسد، آنان این اعمال غیر انسانی را در مقابل همدینان و همکیشان خود استفاده می کنند.

من فکر می کنم سعدی شیرازی با این شعر برابر بودن و برادری بودن انسانها را بسیار نیک بیان می کند که بهترین پند برای ماست:

بنی آدم اعضای یکدیگ اند

چو در افرینش ز یک گوهرند

چو ضو به درد آورد روزگار

دیگر عضو ها را نماند قرار

تو کز محنت دیگران بیغمی

نشاید که نامت نهند آدمی

تاریخ: ۶ نوامبر ۲۰۲۱

¹² قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ لَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَ لَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَ رَسُولُهُ وَ لَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَ هُمْ صَاغِرُونَ. (آیه ۲۹ سوره توبه)

ترجمه آیت الله مشکینی

با کسانی که به آنها کتاب (آسمانی) داده شده (مانند یهود و نصاری و لکن) به خدا و به روز واپسین ایمان ندارند (زیرا خدا و معادی که آنها معتقدند خدا و معاد حقیقی نیست) و آنچه را که خدا و فرستاده او (محمد صلی الله علیه و آله در قرآن و موسی و عیسی در عهدین) حرام کرده (مانند شراب و گوشت خوک و رشوه و ربا) حرام نمی شمردند، و به دین حق (اسلام) متدین نمی گردند، مقاتله و کارزار کنید تا آنها با کمال تسلیم و ذلت به دست خویش و تحت قدرت حکومت اسلامی جزیه بپردازند.